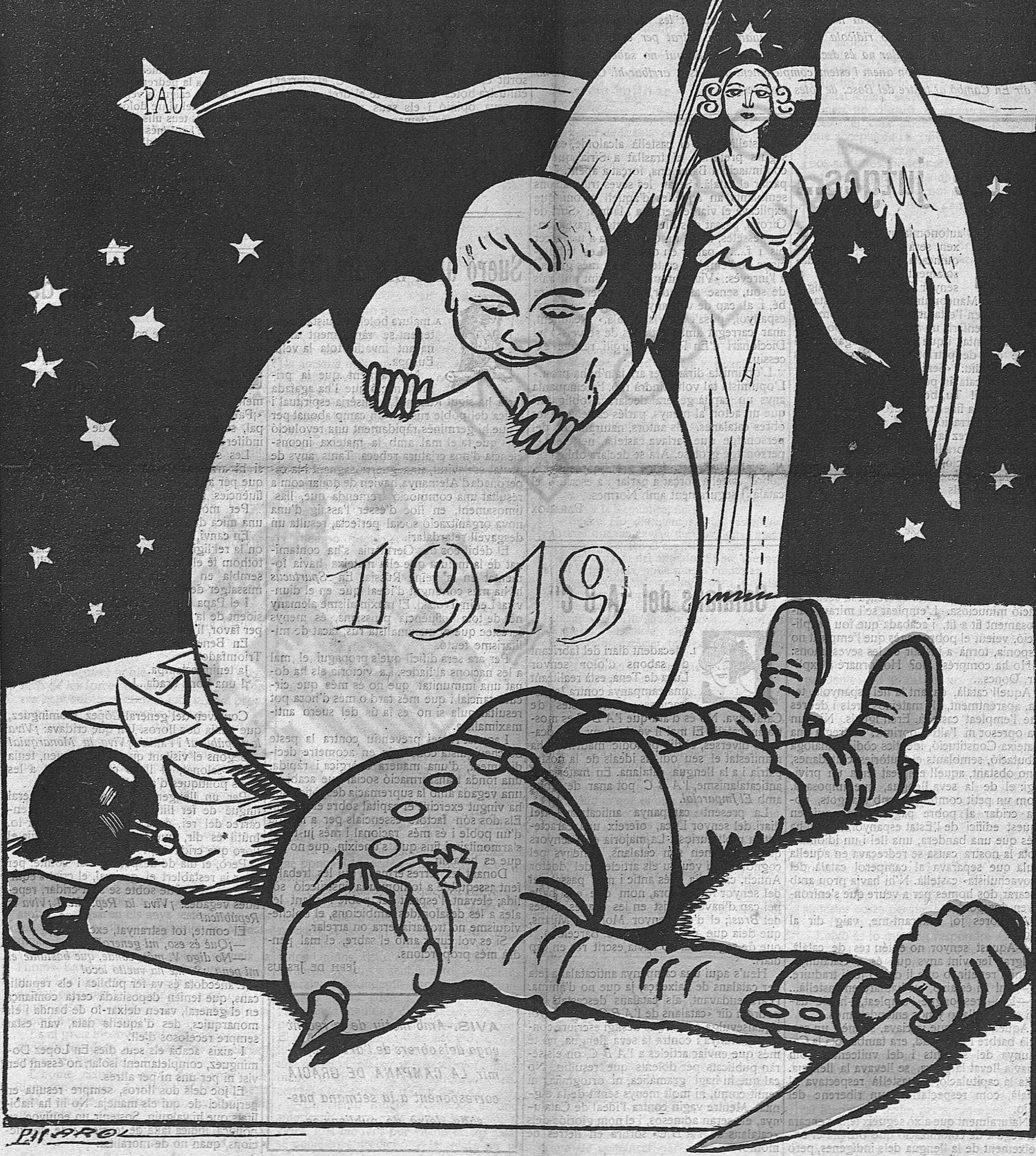

LA CAMPANA DE GRACIA

L'Any nou.—Què és això?... el militarisme?... Aviat sabrem si és mort o si el fa.

No hi ha res perdut...

No, no hi ha res perdut, pel que toca a la qüestió de l'Autonomia de Catalunya. Encara s'hi és a temps per a fer allò que no va fer-se el dia 21 de desembre. Després d'una Assemblea, una altra en ve, que ha de celebrar-se aquest mes, primer de l'any. Però cal que els qui dirigeixen el nostre moviment tinguin en compte el perill de fer tard. El mot aral políticament, no significa un segon, ni un minut, ni un dia. Tampoc significa moltes setmanes o molts mesos. Si així fos, hauriem perdut el plet.

Cal que a Madrid tinguin la impressió que Catalunya, després de l'allargament de terme que va concedir l'última Assemblea de la Mancomunitat no està disposada a consentir cap nou allargament. Hi ha un ultimàtum per entremig. I quan els representants de un poble presenten un ultimàtum, han d'estar disposats a tirar al dret si no són atesos. Del contrari, Catalunya quedaria no solament defraudada en les seves esperances de llibertat, sinó en una situació ridícula i trista. Quan s'ha entrat per certs camins, cal seguir-los fins a la fi. Recular no és decorós. Poden recular els qui no saben on van. Els catalans sabem prou bé on anem i estem completament decidits a arribar-hi. Com? Ja ho va dir En Cambó al teatre del Bosc: de totes maneres!

Setze jutges...

L'autonomia que ens concedeixen serà una autonomia de quincalla, la «bien entendida» solament admissible per al senyor Esteve que té obligacions de la Mancomunitat i els sobrestants; però hi ha en l'estatut votat per la comissió extraparlamentària un article que en podríem dir sentimental i que ha fet bellugar en el nostre cor de patriotes Els Segadors. És aquell que diu: «Serà obligatori el coneixement del català per los empleados.»

Obligatori! Tu, bon catalanista, ja podràs acostar-te a la finestreta burocràtica i començar la teva narració: «Miri, senyor Pérez...» El senyor Pérez ja no et mirará impertinent a l'escollar l'aspra llengua per ell abominada, i amb resignació, tal volta amb aire digne d'un gran senyor que s'heu obligat a parlar amb els seus vassalls, responguí: «Diga, diga, pero con calma.» I això a Hisenda, al Govern Civil, a Obres Públiques i fins a la Presó. El «setze jutges» ha triomfat damunt el «hable usted en cristiano».

Jo recordo ara que un dia, estant en una oficina de l'Estat, se va presentar un pagès que sostenia un litigi amb l'Estat. Arribat al negociat, el bon home comença la seva narració minuciosa. L'empleat se'l mirava calmament fit a fit, i acabada que fou l'explicació, veient el pobre pagès que l'empleat no responia, tornà a insistir en les seves raons: —Ho ha comprés? No? Ho tornaré a explicar. Doncs...

Aquell català, davant la llei espanyola, tenia, aparentment, els mateixos drets i deures que l'empleat castellà. Eren iguals. Ni l'un era opressor ni l'altre oprimat. Els regia una mateixa Constitució, idèntics còdics, anàloga tributació, semblants executòries ciutadanes, i, no obstant, aquell empleat tenia un privilegi: el de la seva llengua, que imposava. Com un petit comte-duc amb mangots, podia cridar al pobre pagès: «An aquí, en aquest edifici de l'Estat espanyol, no hi ha més que una bandera, una llei i un idioma.» Tota la nostra causa se redreçava en aquella taula que separava al camperol català del «eovachulista» castellà. N'hi havia prou amb encarar dos homes per a veure que s'enfrontaven dos pobles.

Aleshores jo, aixecant-me, vaig dir al pagès:

—Aquest senyor no entén res de català, malgrat fer vint anys que és a Catalunya. Torni a repetir lo que li deia i jo li traduiré.

—Ah! Si és això, ja hablaré en castellà...

—Eso—respongué l'empleat,—hable usted en castellano y nos entenderemos.

Aquell pagès que iniciava, sotmès, un castellà barbre i tartamud, era també tota la Catalunya del setcents i del vuitcents. Com s'havia llevat la gorra, se llevava la llengua. Feta la capitulació, el castellà respectava al català, com respectaria a un riberenc del Tajo.

Naturalment que això segueix tenint encara un regust de colonització que ordena el coneixement de la llengua dels indígenes, però

el castellà pur, el castellà alcaolide, estem segurs preferiria el trasllat a Síria que la continuació a Barcelona, forçat a aprendre i a parlar el català. Seran les seves tribulacions semblants an aquelles d'aquell gironí que explicava el viatge penós a Madrid: «Surt de Girona, passat dos dies de viatge, gastat tantes pessetes, agafa un cotxe, puja a un tercer pis i f..... a parlar en castellà.» Les tribulacions de l'empleat castellà seran més greus i a l'inrevés: «Viu vint anys amb vint mil rals de sou, sense ascendir, sense menjar gaire bé, i al cap de vint anys de servir a l'Estat espanyol, posa't a parlar català.» Realment, anar carregat amb vint anys de serveis i el Diccionari d'En Rovira i Virgili resulta excessiu.

L'optimista dirà: «Per ara ja n'hi ha prou.» L'optimista tal volta tindrà raó. Fa cinquanta anys un capità general declarava obligatori que un actor, al menys, parlés castellà en les obres catalanes. Els autors, naturalment, del personatge que parlava castellà, ne feien el personatge grotesc. Ara se declara obligatori el català, i el personatge grotesc resulta el pobre castellà forçat a parlar i a escriure el català. I segurament amb Normes.

PARADOX

Catalans del "A B C"

L'decadent diari del fabricant de sabons d'olor senyor Luca de Tena, està realitzant una campanya contra les aspiracions autonomistes de Catalunya. No és d'ara que l'ABC es mostra anticatalà. El mal li vé de lluny. En ocasions diverses, el dit periòdic madrileny ha manifestat el seu odi als ideals de la nostra pàtria i a la llengua catalana. En matèria de anticatalanisme, l'ABC pot anar de tronc amb El Imparcial.

La present campanya anticatalana del diari del senyor Luca, ofereix una característica molt curiosa. La majoria dels senyors que la sostenen són catalans, almenys pel cognom. Allí veureu els articles del doctor Antich, cada dia més antic i més passat; el del senyor Más Vebra, nom que ens balla pel cap d'haver-lo vist en les planes tristes del Brusí; el d'un senyor Molins o Milans, que deia que és enginyer de Barcelona, i que de segur mai no havia escrit res en cap diari.

Heu's aquí una campanya anticatalana feta per catalans de naixença, ja que no d'ànima. D'ara endavant, als catalans descatsats els podem dir «catalans de l'ABC». Qualsevol i qualsevolga català que desitgi escriure contra Catalunya i contra la seva llengua, no té més que enviar articles a l'ABC, on els seran publicats per dolents que resultin. No cal que hi hagi gramàtica, ni ortografia, ni sentit comú, ni molt menys sentit de la dignitat. Mentre vagin contra l'ideal de Catalunya, els seran admesos, i el nom gloriós dels «catalans de l'ABC» sortirà en lletres de motllo.

Que al diari del senyor Luca no miren prim quan es tracta de publicar articles contra Catalunya, ho demostra l'haver acollit els articles d'aquells senyor Milans o Molins, que diu que és enginyer, no sabem de quina mena. Són sos escrits tan mal girbats, tan poca-soltes i que demostren tal pobresa de esperit, que aquí no els hauria publicat ni la Gaceta de Cataluña, orgue del Comitè de Defensa Social. Per a judicar de la mentalitat i de les opinions d'aquells senyor Molins o Milans n'hi ha prou amb reproduir les següents paraules seves:

«Como catalán, conocedor de lo que ocurre en Cataluña, yo suplico a cuantos amen el sello característico de nuestra raza española que es el idioma castellano, que sigan imponiéndolo en Catalunya, como a madre que quiere evitar la separación de un hijo discolo y le obliga a aceptar el suave yugo de sus besos y caricias.»

Així parla el senyor Molins o Milans, que d'aquesta feta serà cèlebre. Després d'haver sortit els seus treballs a l'ABC, el darrer enllustrat botes barceloní té el dret d'enviar la seva opinió i els seus articles al diari del senyor Luca, demanant que siguin publicats en lloc preferent, com els del senyor Milans o Molins, a fi de il·lustrar al públic d'allà dalt sobre la veritable situació del problema de Catalunya.

FULMEN

Suero anti-maximalista

A malura bolcheviquista va extenent-se ràpidament amenaçant invadir tota la vella Europa.

Naturalment que la primera nació que l'ha agafada forta ha sigut Rússia. La misèria espiritual i cívica del poble rus era un camp abonat per a que hi germinés ràpidament una revolució roja que fa el mal amb la mateixa inconsciència d'una criatura rebeca. Tants anys de brutal esclavitut, una guerra sagnant i la esperonada d'Alemanya, havien de donar com a resultat una commoció tremenda que, llas timosament, en lloc d'ésser l'assaig d'una nova organització social perfecta, resulta un desgavell retardatori.

El dèbil còs de Germania s'ha contaminat de la malura que ella mateixa havia fomentat en la veïna Rússia. En Spartacus hi ha més contingut d'ideal que en el diuivir Lenin-Trotsky. El maximalisme alemany nèt de tota influència prussiana, és menys feréstec que el maximalista rus, tacat de militarisme teuto.

Per ara serà difícil que's propagui el mal a les nacions aliades. La victòria els ha donat una immunitat que no és més que circumstancial i que més tard o més d'hora pot resultar nula si no es fa ús del suero anti-maximalista.

Aquest remei preventiu contra la peste bolcheviquista consisteix en acometre decididament, d'una manera enèrgica i ràpida, una fonda transformació social que acabi de una vegada amb la supremàcia despotica que ha vingut exercint el capital sobre el treball. Els dos són factors essencials per a la vida d'un poble i és més racional i més just que s'armonitzin i fins que s'uneixin, que no pas que es barallin.

Donant les terres ermes a qui les treballa; fent assequible a tothom una instrucció sòlida; elevat l'esperit del poble i tallant les ales a les desafortunades ambicions, el bolcheviquisme no trobaria terra on arrelar.

Si es vol curar amb el sabre, el mal pendrà més proporcions.

JEPH DE JESPU

AVIS.-Amb motiu de la recent vaga dels obrers de l'art d'imprimir LA CAMPANA DE GRACIA corresponent a la setmana passada deixà de publicar-se.

LA VENA

Per un infant

En la parada encesa i presumida, s'hi veuen cent objectes exposats quan, lluny el sol, al cel treu la florida dels seus estels més grossos i inflamats. Tu hi vas donant la ma sense durícies a l'aspre ma d'un pare irreverent; el teu amor rebaixa les malícies que li exacerben cor i enteniment, i quan ix dels teus llavis candorosos un victor als tres reis pecaminosos de la llegenda tràgica, cruel, per no arrencar de ple una fantasia l'ompla les galtes d'òsculs i somnia, i et plany, i et concedeix un any de cel

II

Ara que una ventada justiciera ha enderrocat tants reis del seu pujol, encara la rutina mentidera s'arrapa a la pedrera del seu dol.

Cal que caigui la vena que l'amaga la veritat del viure dolorós; cal que els teus ulls s'avesin a l'ubaga per veure'l sol més pur i esplendorós.

Cal que l'amor d'avui a la realesa, siga després demà, i millor feresca per a tota niçaga de tirans.

¡Ahir varen encendre la gran guerra i acaben de regar tota la terra amb la sang generosa dels humans!

J. COSTA I POMÉS

Tirant de la corda

S'ha de confessar que S. S. Benet XV, està representant un paperet bastant desairat.

Durant els quatre anys de guerra, bé prou s'ha esgargamellat cridant an els pobles beligerants: «¡Pau, fills meus, pau!» Però la seva veu papal, se perdia en el desert de la més glacial indiferència.

Les seves oracions no arribaven al cel i si hi arribaven, està més que comprovat, que per allà dalt, no compta amb gaires influències. La dimissió s'imposa.

Per molt menys, un governador, amb una mica de dignitat, dimiteix el càrrec.

En canvi, un home de la lliure Amèrica, on la religió no és un entrebanc oficial, on tothom té el dret de pensar com millor li sembla en matèria religiosa, ha sigut el missatger de Pau.

I el Papa suplica, genolls en terra, al President de la República dels Estats Units, que per favor, li faci una visita, i aquest li fa.

En Benet fracassat, resant a Sant Wilson Triomfador.

Ja tenim estampa.

¡I una bona tirada...!

Contaven del general López Domínguez, que tenia dos lloros. Un que cridava: ¡Viva la República! i l'altre: ¡Viva la Monarquia!

Segons el visitant que li anunciaven, tenia en el salónet, el lloro corresponent a les idees polítiques d'aquell.

Per un lleuger refredament, el general tingué de fer llit i el comte de X, per encàrrec del rei, cada dia anava a visitar-lo. Inútil és dir, que en el salónet, hi havia el lloro que cridava: ¡Viva la Monarquia!

Però, el dia de despedir-se el comte, per estar ja restablert el general, el criat s'equívoca de lloro i de sobte se sent cridar, repetides vegades: ¡Viva la República! ¡Viva la República!

El comte, tot estranyat, exclamà:

—¡Què és eso, mi general?

—No diga V. más, conde, que bastante es mi pena. ¡Se me ha vuelto loco!

L'anècdota és va fer pública i els republicans, que tenien depositada certa confiança en el general, varen deixar-lo de banda i els monarquics, des d'aquella data, van estar sempre recelosos d'ell.

I així acabà els seus dies En López Domínguez, completament isolat, no éssent ben vist ni per uns ni per altres.

El joc dels dos lloros, sempre resulta en perjudici de qui els maneja. No hi ha habilitats que hi valguin. Sostenir un equívoc, en política, indica falta de fermesa i de conviccions, quan no de moralitat.

Per sostenir-lo tenim a n'En Melquíades Álvarez, que té un partit, sense partit. Figura decorativa, acrobàtica. La seva situació no pot ésser més ridícula. Crèc que ni ell mateix sap on se troba.

Els dos lloros el tenen marejat. Amb molta més llestesa, demostrant ésser excelent mestre, en el art del prestigiatador, ens resulta el *leader* dels regionalistes.

Aquella seva pregunta, del discurs del teatre del Bosch, de: «República? Monarquia? Catalunya?» Es d'una habilitat marca Cambó.

Juga amb un tercer lloro. Però, En Cambó, sap, amb seguretat matemàtica, que Catalunya és republicana. I sumada la pregunta «República» amb el crit «Catalunya», el resultat per la monarquia no pot ésser més funest, és la seva caiguda.

Quina manera més enginyosa, més hàbil de dir als seus, sense temensa de que s'esvalotessin: «Catalunya serà Autònoma i Republicana, tot a l'hora».

«Es un mestre!»
L'altre demati, davant l'església de Santa Maria vaig topar-me amb el senyor Esteve. Està esverat. Fins portava el nas brut de xocolata. No sap lo que li passa. A tal extrem, que està disposat a que el nostre sastre Pica-rol, que és el que té el millor tall de Barcelona, li canviï la indumentària.

Això, mai, senyor Esteve. Passi el que passi, vostè ha de conservar-se tal com és.

No m'parli de res que faci olor de conservador.

«Caratsus! Aixís estem?»
«Aixís! Ara surto de l'església a resar per a que Deu Nostre Senyor, faci que s'ens concedeixi l'Autonomia».

«Com! Vostè també senyor Esteve?»
«També! Abans que s'apoderin de nosaltres els «bolquevius» i comparsa i converteixin a Espanya en una petita Rússia, és cent vegades preferible que vingui l'Autonomia».

«Per lo vist, vostè vé a suposar, que entre varis mals a escullir el menys virulent és el millor. I això, senyor Esteve, és no tenir ideals».

«Però un paper del Estat Redimom!»
«Molt s'ha parlat del viatge pel comte, però les darreres paraules que li dirigi En Wilson, se les ha callades com un mort».

«En Romanones, es despedí en correcte anglès. I En Wilson, desferit, tot donant-li tres copets a l'espatlla, li digué en castellà: «Mi, darne por muy satisfecho, si habiendo venido, vos, a Paris de Quijote, regresáis a España de Sancho»».

«I Don Alvaro de Figueroa, sortí de l'estància d'En Wilson, més coix que abans de entrar-hi».

«Convençut el poble, de que sense la coalició de les forces republicanes, el seu triomf era impossible; encaminà tota la seva propaganda, per a que aquella fos un fet».

«Quiat per la lògica del sentit comú, frivava per a la coalició, veient en ella la única palanca que podia capgirar la vida migrada de la nació, en vida de progrés i prosperitat».

«Però, malgrat la voluntat del poble, la coalició dels partits republicans capitanejats per En Pi i Margall, Salmoron i Zorrilla no arribà mai a consolidar-se. La més petita discrepància, que les més de les vegades res tenia que veure amb els punts essencials de la coalició, bastava per a que no s'entenguessin».

«I aixís, jogant a fundar cassinos, e imprimint periòdics per a fer-se la guerra, ells amb ells, passaren els anys estèrilment, enfonsant la República i sostenint la Monarquia».

«Desgraciadament, el poble segueix a l'hora. La seva voluntat no sap imposar-la; en tot i no ignorar, que per error o per mequines passions, un quefe de partit pot resultar ésser el més poderós obstacle al triomf d'una causa».

«Es el greu inconvenient de posposar l'individu a les idees, de pensar en un cervell que no és el propi».

«L'home claudica, erra, desapareix. Les idees són eternes. Cridades al remolí de la vida, s'estudien, no enganyen, evolucionen, no moren».

«Res més pobre d'esperit que un mateix dir-se: Sóc lerrouxista o sóc d'En Cambó».

S'ha d'acabar amb aquests personalismes, de lo contrari el fracàs de Catalunya és inevitable.

Si per motius personals En Lerroux i En Cambó, no van a la coalició de las forces que representen, el poble deu cridar-los a compte e imposa'ls-hi la seva voluntat.

Catalunya travessa un període històric en que s'hi juga la seva vida. No pot perdre el temps confeccionant cataplasmes que li restin energies, que minvin sa grandesa, que la portin al ridícul.

I això ho saben perfectament En Cambó i En Lerroux.

A les seves mans confiem el pervindre de Catalunya. Si aquestes mans no es donen la estreta que a la victòria ha de conduir-nos, s'en busquen unes altres.

Un poble unit en una sola aspiració, disposat a donar la batalla, no s'improvitza. Però un quefe...!

A. J. P.

Dos films

MUY YANQUI

Los americanos están de moda. Sacrifiquemos en las aras de esta diosa encantadora y voluble. Va por usted, ilustre Woodrow.

El otro día iba por cierta calle de la corte un automóvil raudó y rutilante como un sol por el cielo.

Una vieja fué a atravesar el arroyo para pasar de una acera a otra. No había hecho la anciana más que extender el pie, cuando el automóvil la recogió, como un pelotín recoge una pelota, y la lanzó a los tejados.

La víctima del atropello cayó en tierra pesadamente. El que ocupaba el auto desmontó en seguida, atizó un puntapié a la vieja y vio que estaba muerta.

«A ver. Quien reclama a la interfecta?»
De una porteria salieron una mujer desgreñada y un hombre en mangas de camisa, que afirmaron pertenecer a la familia de la difunta.

«Digan: cuanto vale la vieja? Aprisa. Que el tiempo que pierdo vale más. Cuanto, cuanto quieren por la vieja?»
«Quince mil pesetas».

El tío del automóvil, que era un oficial de la Embajada americana, tiró de cartera, contó quince pápiros, los entregó sin regatear y sin pedir recibo y partió como una exhalación.

En el barrio todas las porterías tomaron el número del coche para echarle, siempre que pasé, un viejo o un chico debajo de las ruedas.

MUY POCO YANQUI

Unos días antes de Navidad, fuimos Félix Roure y yo a la Embajada americana.

«Hagan el favor de pasar éstas líneas al señor Embajador».

«En el acto».

Al poco rato sale un oficial de la Embajada y nos saluda.

«El señor Embajador me nombra que me ponga a las órdenes de ustedes. Con que ustedes dirán».

«Pues el motivo porque nos atrevemos a molestarles es el siguiente: Al capitán Venero, de la Bilbaina de Navegación, y amigo nuestro, se le ha puesto en las listas negras y se le ha prohibido desembarcar en los Estados Unidos. Esto es la ruina del capitán Venero, de cuyos sentimientos aliados y liberales respondemos nosotros. El capitán Venero ignora, además, porque ha sido objeto de esa medida y desea saber qué cargos pesan sobre él, para excusarse y justificarse. El protesta de que es inocente y de que está limpio de tacha, y sería muy triste que por una delación infame se prescribiera injustamente a un marino pundonoroso y se le cerraran los caminos de los mares».

«Lo siento mucho—contestó el oficial americano—pero nada puedo hacer por servirles. Los motivos por virtud de los cuales se pone en entredicho a la gente de mar

son secretos. Nada podemos revelar. El capitán Venero ningún recurso puede entablar contra la sentencia que sobre él pesa. No hay más que tener paciencia y resignarse».

«Pues toda aquella fraseología wilsoniana sobre la necesidad de acabar con la diplomacia y la justicia secreta es entonces pura bambolla?»

«Conformidad, conformidad. No hay más remedio».

Ya en la puerta de la Embajada, Roure y yo nos miramos como si nos acabaran de esquilarse.

«Chico, vamos a dar un viva al Kaiser?»

«No tengo ganas de dar vivas, sino de mear».—me responde.

«Pues bien: aquí cerca hay un urinario. Ven conmigo. Nos mearemos en todo lo que hemos defendido estos últimos cuatro años».

ANGEL SAMBLANCAT

Justicia militar

Por haber dicho en estas páginas que, en cierto bar de la calle de Atocha, unos soldados habían vitoreado a la República, los señores militares me han empapelado.

La semana pasada fui a declarar sobre este crimen al Juzgado militar, sito en las Prisiones del cuartel de San Francisco.

Cuando llegué al Juzgado, el digno comandante, instructor de la causa, estaba hecho un basilisco. Se dirigía a un soldado, que plumaba de codos sobre una mesa, y le decía:

«Salte de delante. He pedido un soldado que sepa escribir, que sepa que «exhorto» se escribe con hache. Largo de aquí! Y que me envíen otro secretario que esté en el oficio, menos pez que tú».

El soldado saluda y se marcha con las orejas gachas y rojo como un rábano.

El digno comandante toma entonces la pluma y me pregunta:

«Conoce usted al cabo y al soldado que profirieron los vivas a que usted se refiere en su artículo?»

«Por Dios, mi comandante! Aunque supiera sus nombres, no se los diría».

«La ley le manda a usted auxiliar a la justicia».

«Pero hay otra ley superior que me prohíbe ejercer la delación».

«No comparto sus opiniones. A los delinquentes se les debe entregar a los Tribunales».

«A los delinquentes, sí. A los soldados que vitorean a la República, no».

«Bueno. No discutamos. Diga usted: en el exhorto que me envían de Barcelona, mandan que explique usted el espíritu del artículo».

«El espíritu del artículo? Si no me aclara usted la pregunta, no le puedo contestar».

El juez vacila un momento; pero, pronto, se le ocurre una idea feliz:

«Verá usted. Consultaremos el diccionario. Espíritu... espíritu quiere decir... Aquí está: «Espíritu: sustancia, alma racional, virtud, ánimo, valor, carácter, tendencia...» ¿Va usted enterándose?»

«El tal artículo no debería de tener espíritu, porque no se lo encuentro».

«Píenselo usted despacio. Aquí algo hay que poner».

«Pues nada, ponga usted que no tiene espíritu, que es un artículo sin sustancia y sin tendencia, un feto inanimado, una porquería literaria. Ponga que es, no un hijo de mis entrañas, sino una expansión de mi vejiga».

El juez me mira de hito en hito para cerciorarse de que no he perdido la razón. El toma por miedo lo que es otra cosa muy distinta.

Acabada la declaración, me la leen y firmo. Salgo de Prisiones militares rezongando:

«Esto sucede habiendo ganado la guerra los aliados; habiendo triunfado el derecho, la justicia, la libertad; habiendo venido a Europa Wilson; habiendo sido derrotados el militarismo y el Kaiser; habiendo sido vencidos y destronados S. M. el Charrasco, S. M. la Cogulla y S. M. la Arbitrariedad. ¡Jnojo, si llegamos a perder!»

A. S.

Sonata xv.

«A menjàrem el gall de Nadal i l'arròs amb despulles de Sant Esteve i l'altre gall de Cap d'any. Que aquest mil nou cents dinou sia per a vosaltres de gràcia i per a mi també. Amén».

I això que no comencem pas com tindríem de començar per anar bé. De mo-

ment ja tenim la brometa de sempre quan Catalunya protesta i demana lo que li deuen. Autonomia, eh? Doncs té aquí te fem present d'unes quantes vagues, veïam si espantem al burgès, provem de distreure als treballadors que ara comencen a dar-se compte de que anirien més bé manats per ells mateixos tant en el sentit d'obres com en el de catalans. Per a aconseguir això tots sabem com se fa la broma, perquè entre treballadors i no treballadors mai falten gent sense consciència que per trenta diners estan disposats a fer el paper de Judes, tant des de les societats de resistència, com des d'els diaris com des d'allà on sia».

Déu me'n guard de dir que ara, la malaltia de les vagues de fusters i tipògrafs s'hagi produït amb aquesta mena d'empelt, però si m'ho asseguraven tampoc seria jo que digués: mentida! Hom ha vist moltes coses, tots sabem que un servidor ha menjat en vuit hostals i ha begut en set tavernes».

Lo de la comissió extra-parlamentària ha estat un veritable èxit. Vatuà el món. S'han quedat solets, solets i alegrets: sinó els hi donen un disgust. Al començar la primera sessió, el coix podrà dir a les personalitats que acceptaren la convidada:

«Il·lustres senyors i amics: Ara que som nos amb nos, podem arreglar-ho en família: que voleu parir noi o noia?»

I s'ho rumiaran i com que tant femella és En Maura com l'Acalà Zamora diran:

«Noia».

I en Romanones contestarà:

«Molt bé, però els hi hem de dur disfressada, que sinó la rebutjarien».

«Molt bé!»

«Ets un viu!»

«Una àguila!»

I la disfressaran de Llibertat i de Fraternalitat ibèrica, i de tot lo que vulgueu».

Però, els d'aquí ja abans de nada li haurien vist el cul, diran: no la volem, és femella com vosaltres, nosaltres volem una autonomia mascle, que no li falti res. Ens recordarem del cuplet castellà de la Raquel Meller i decidirem que

«Los niños de la casa los haga papá».

I el pare en aquest cas tenen d'ésser els legítims representants de Catalunya. Veïam si és portaran bé i que procurin complir perquè sinó aviat acabem: en el lloc de vostè un altre, que diuen els amos als dependents mal creients».

«Endemés, semblava apaivagar-se l'ardor catalanesc, però no: tot just pait el gall nadalenc ja tornem a ésser-hi i el dia primer d'any ja vaig tenir d'anar al Parc a veure ballar sardanes i escoltar Segadors i Marsellesa, i a la tarde primer a Belles Arts on donaren Marsellesa i Segadors, i al Saló de Cent on els Coromines, Bofills i Xenius predicaren les excel·lències de la nostra parla i on s'acabà amb el pet de Segadors de consuetut. Al vespre au! cap al Centre de Dependents i allí no cal dir-ho, parlaments, entusiasme».

Marsellesa i Segadors. No sé perquè'm sembla que ara guanyem. Tant de bo. Déu vulgui que el mil nou cents dinou sigui l'any de la llibertat de Catalunya com el mil nou cents divuit ho ha sigut per a tants de pobles».

I ara, tornant una miqueta en aquests poques soltes de Madrid, dic poques soltes per a no dir una altra cosa. Be l'arreglaran el nostre problema els Alba, Garcia, Nicetos i Gassets. Que en té; de barra, el comte de Romanones».

«Volguer fer-nos creure que aquests pintes treballarien de bona fe en favor de Catalunya... Hi han coses que penjades semblen bosses, però que no vulguin fer-nos-les besar aquestes coses perquè els hi contestarem».

«Besim el cul, que és la llei més nova».

I això és lo que deu respondre Catalunya per boca de les Assemblees de la Mancomunitat i dels Ajuntaments en aquests fulanos que amb el pretext de concedir-nos l'autonomia ens deixarien per un mat més sense llengua, sense drèt, sense escoles, amb Catalunya esquarterada per a deixar-nos administrar els hospicis on ficarien llurs fills».

«Au!»

«Això és lo que se'ls té que contestar».

«Au! Aquí no demanem; aquí volem lo nostre i lo nostre tindrem. No hi haurà necessitat d'alçaments armats per a lograr-ho i cal Medis mil tenim per a aconseguir nostres justes demandes, per a fer-vos la vida impossible sinó vos poseu a la raó».

I molta cura en emprar per vostra banda

la violència, seria molt pitjor. Decideixin en bé de la Llibertat i Catalunya, les pròximes Assemblees; senyalin el camí i ni un deixarà de seguir-los per aquest.

Mentres arriba el dia bevem per a que l'acert els meni.

MORITZ VI

CANÇÓ A L'ANY NOU

Dolç any nou, ben vingut sigues!... Estem tots tan malament, que'l sol fet de ta arribada ens ompla el cor de content. El termòmetre del fàstic senyala ja els últims graus, i si tu remei no hi poses, això se'n va a can Pistraus. Fes que'l teu debut es noti, gentil 1919, i doncs al món tot just entres, sigues de debò un any nou.

Quatre anys hem tingut de guerra, quatre anys de rodar pel fang, amb la dignitat a trossos i les mans brutes de sang. Al recordar-ho, com s'ompla la nostra ànima de fel!... Quines visions més horribles per terra, per mar, pel cell!... Fes que això s'oblidi prompte, gentil 1919, i doncs al món tot just entres, sigues de debò un any nou.

Repercussió inel·ludible d'aquest espantós trasbals, s'han passejat per la terra tots els crims i tots els mals. La traïció, la cobdícia, la peste, la mala fe, el desprecci a la llei, l'odi, la fam... no'ns ha faltat rè! Fes que'l passat no rebroti, gentil 1919, i doncs al món tot just entres, sigues de debò un any nou.

Vivim d'un modo tan raro, que en rigor ja no sabem si lo que's respira és aire ni si és pa lo que mengem. I quan, acabat el dia, Morfeu ens ve a consola, ens preguntem, adormint-nos: Com ho arreglarem demà? Fes que la gent pugui viure, gentil 1919, i doncs al món tot just entres, sigues de debò un any nou.

Rodejats d'ombres i enigmes, sense guerra i sense pau, principis, idees, còdics, tot està si cau no cau. I ni un raig de llum piadosa que'ns aclareixi el camí!... Ni un guia serè i enèrgic que'ns digui: Anem per aquí. Fes que aquests dolors s'acabin, gentil 1919, i doncs al món tot just entres, sigues de debò un any nou.

Vida nova, vida noval, és el crit que tots llencem, i cal anar-hi depressa, perquè, sinó, ens enfonzem. Sabràs realitzar la tasca que'l destí t'ha senyalat? Hi haurà en tu el cor i l'empenta del reformadó esperat? Sigues un any nou de veres, gentil 1919, que'l teu pare i els teus avis ja'ns han atropellat prou.

C. GUMA

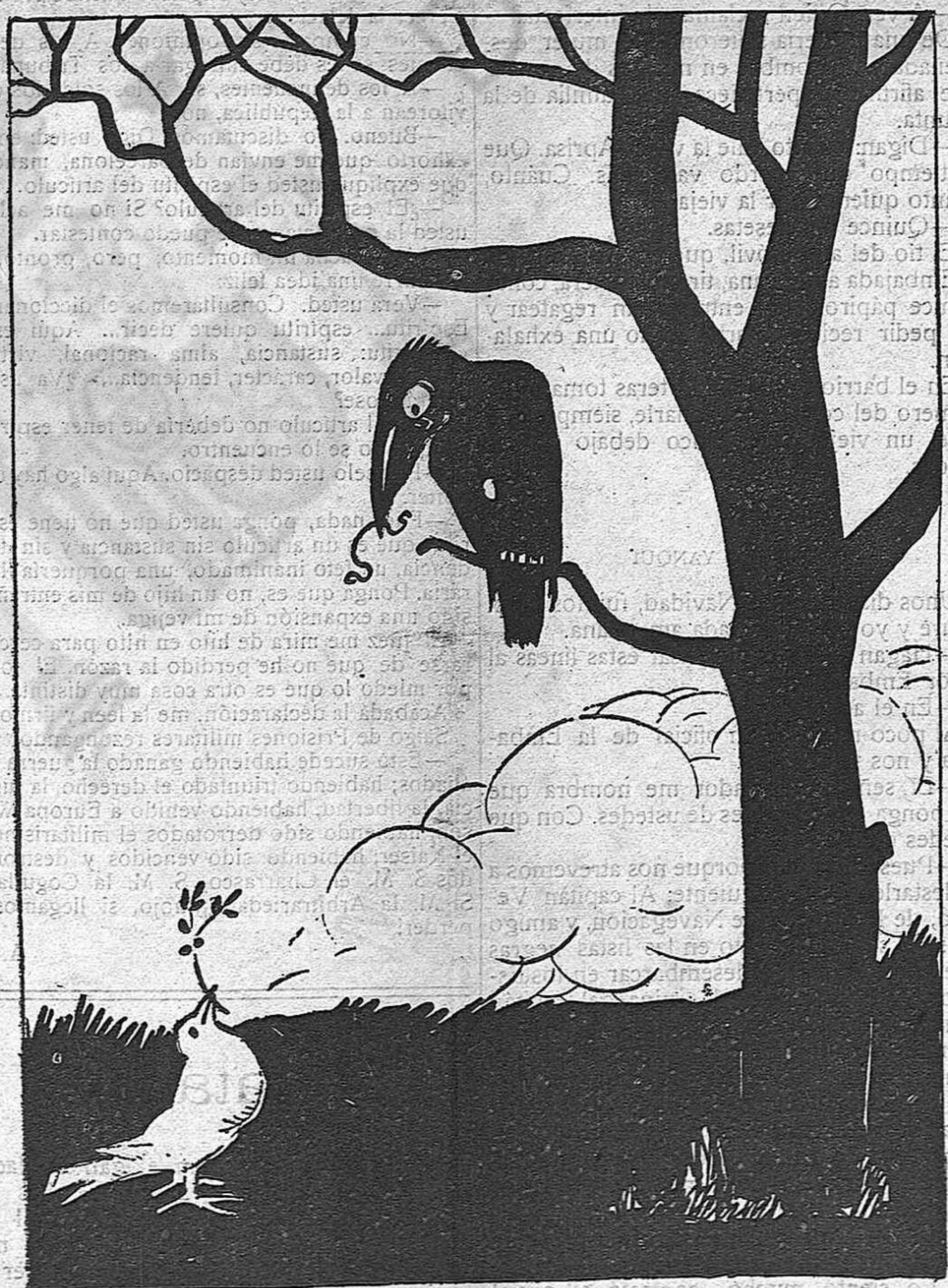
REPICS casa, com a bons cristians, havem guarnit enguany el nostre pessebre. Un pessebre original, bastant simbòlic i de frapant actualitat. El «niño», és l'Autonomia. L'àngel anunciador, En Cambó. La verge, la República federal. Sant Josep, En Macià.

La guardiola de les misses

—Ansia, señores!... Un duro tirat aquí, és una ànima que surt del purgatori.

El corb i el colom

—Com ho faré, pobre de mí, sense cap còs mort? —Un còs mort, vols?... Això rail!... ves-te'n a Espanya.

Els tres reis, En Wilson, En Lloyd George i En Clemenceau. Els pastors, els voluntaris catalans. La mula i el bou: En Maura i En Romanones. Una monada, no digueu!

La darrera sessió històrica—ara totes són històriques—de la Mancomunitat, acordant la renúncia dels catalans a formar part de la Comissió extra-parlamentària, ha demostrat que els regionalistes són minoria en aquest grandios plet de la llibertat de Catalunya.

El peix gros se menja el petit, però en aquesta ocasió, els peixos petits han anat a la una i s'han cruspit al dofi, que és «La Lliga».

L'intransigència honrada dels més ha prevalgut. Visca la santa intransigència!

Està vist que ni els reis, ni En Ventosa que acaba de arribar de París, que es on se fabricuen les criatures segons llegenda tradicional, ens han portat l'Autonomia.

En Romanones, enfadat com està, tampoc ens la donarà.

Havem passat el Nadal i el Cap d'Any i els Reis i passarem el Carnestoltes i la Quaresma. Però després d'això vindrà una senyora matrona, róssa i bonica... I aquesta sí que ens la portarà.

Tant-debò que no s'equivocui la gitana.

Se tracta de dedicar un gran homenatge a En Lerroux per haver endevinat que les nacions aliades guanyarien l'actual guerra.

Apart de que som molts mils els ciutadans que havem encertat en aquest pronòstic, trobem que, essent conseqüents amb aital criteri, al quefe dels radicals se li hauria de donar un des-homenatge o digueu-ne un vot de censura.

Perquè molts cops ens ha pronosticat que menjariem gall republicà i... l'ha endevinada tant, que encara és a l'incubadora.

Cent cinquanta mil pessetes, pedra més pedra menos, val la corona que els devots barcelonins han regalat a la Merceneta.

Ella sí que pot ben dir: S'ha acabat la misèria. Sòrt que, com a bona verge, sabrà fer miracles.

Quan se li acostarà un necessitat a implorar del cel una major ventura, ella, la Merceneta, s'arrencarà un brillant de la corona, s'incorporarà, i l'allargarà a l'indigent tot dient-li: —Te, ves-te'l a empenyar, que jo tot això no ho necessito.

I quan aquests miracles s'acompleixin nosaltres, gent de la llamàrada, ens farem de la crosta.

Una baixa gens sensible. El comte de Figols, català, encara que sembli mentida, ha renunciat a formar part dels parlamentaris que han de redactar el projecte de autonomia de Catalunya.

Per un frare no's perd el convent, que diantrel!

Nosaltres compremem molt bé els rezels del senyor comte de les Figues Seques.

El «mayordomo mayor de Palacio» li donaria una repulsa... i l'home no està per brocs, Arril!...

Resultat d'un mifin de caràcter obrer celebrat en el Centre de Dependents, ha sigut demanada a la Mancomunitat la legislació de caràcter social en els Estatuts del Govern de Catalunya.

Heu's aquí lo que porten els oblids voluntaris d'En Cambó.

Així m'agrada... Obligat!

Llegeixo: «El marquès de Sentmenat i tota la seva colla —els 14 «gentè bien» que el segueixen— varen celebrar, el dia dels Reis, un acte de adhesió al trono».

Adhesió al trono? Encara no estan prou tronats?

D'un butlletí eclesiàstic: «Ayer, el obispo doctor Reig obsequió con un banquete a las autoridades».

I això que encara no han baixat les subsistències!... Naturalment, de sobre-taula devien parlar de la marxa de les vagues i del fantasma bolxeviquista.

Un àpet afros, com el del «Tenorio».

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUEJETA, carrer del Olib, número 8